

Ринкові консультації з постачальниками електричної енергії, які допоможуть сформуванню умови тендерної документації

У цій публікації з'ясуємо, чому замовникам варто витратити час та зусилля на проведення ринкових консультацій з постачальниками електричної енергії, та як зробити це максимально ефективно.

Частина 4 статті 4 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон) зазначає, що для планування закупівель та підготовки до проведення закупівель замовники можуть проводити попередні ринкові консультації з метою аналізу ринку, у тому числі запитувати й отримувати рекомендації та інформацію від суб'єктів господарювання. Такі рекомендації та інформація можуть використовуватися замовником під час підготовки до проведення закупівлі, якщо вони не призводять до порушення статті 5 цього Закону.

Консультації з ринком можуть проводитися через електронну систему закупівель шляхом надсилання запитань замовником та отримання відповідей від суб'єктів господарювання або шляхом організації відкритих зустрічей з потенційними учасниками. Проведення попередніх ринкових консультацій замовником не вважається участю суб'єктів господарювання у підготовці вимог до тендерної документації.

За допомогою інструменту ринкових консультацій, який передбачений Законом, замовники та учасники отримали можливість двостороннього спілкування на етапі підготовки до проведення закупівель.

Чому такі ринкові консультації не можуть вважатись корупцією, законодавче регулювання цього питання та способи проведення консультацій з ринком детально описані на порталі [RADNUK.COM.UA](#) у статті [«Попередні консультації з ринком — нові можливості для замовника та учасника»](#).

Чи проводити ринкові консультації під час підготовки до закупівлі електричної енергії?

Закупівля електричної енергії здійснюється за кодом CPV 09310000-5 — Електрична енергія, за видом предмета закупівлі класифікується як **товар**. При цьому результат успішної закупівлі електричної енергії визначається встановленням безперебійного, надійного та безпечного процесу постачання електричної енергії споживачу з урахуванням його інтересів та мінімізації витрат на постачання електричної енергії.

Основою такого процесу є договір про постачання електричної енергії споживачу, який містить усі передбачені галузевим законодавством істотні умови та дає можливість реалізації прав споживача як учасника ринку електричної енергії.

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело: https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/elektrychna-enerhiia/rynkovi-konsultatsii-z-postachalnykamy-elektrychnoi-enerhii-iaki-dopomozhut-sformuvaty-umovy-tendernoi-dokumentatsii/

Тому замовникам у край важливо на етапі формування проєкту договору про закупівлю включити усі необхідні умови.

Які нормативно-правові акти необхідно враховувати при закупівлі електричної енергії?
Правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку електричної енергії, зокрема і процесу постачання електричної енергії, визначають:

[Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13.04.2017 № 2019-VIII;](#)

[Правила роздрібного ринку електричної енергії](#), затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг, від 14.03.2018 № 312;

[Кодекс систем розподілу](#), затверджений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг, від 14.03.2018 № 310;

Кодекс системи передачі, затверджений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг, від 14.03.2018 № 309;

[Правила ринку](#), затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг, від 14.03.2018 № 307. Цей перелік не є вичерпним.

Вимоги законодавства, зокрема вищевказаних нормативно-правових актів, що регулюють відносини учасників ринку електричної енергії, які виникають у процесі постачання електричної енергії споживачу, повинні бути в обов'язковому порядку дотримані при складанні технічних вимог до оголошення про проведення спрощеної закупівлі / тендерної документації.

Частиною 1 статті 23 Закону передбачено, що характеристики товарів, робіт або послуг можуть містити опис конкретного технологічного процесу або технології виробництва чи порядку постачання товару (товарів), виконання необхідних робіт, надання послуги (послуг). **Відповідно, закупівля електричної енергії як товару вимагає детального опису його постачання в проєкті договору про закупівлю та у технічних вимогах до предмета закупівлі.**

Процес постачання електричної енергії споживачу включає в себе велику кількість складових, зокрема пов'язаних з:

визначенням / порядком визначення ціни електричної енергії та супутніх послуг, що надаються, визначенням показників якості електропостачання, з урахуванням

повноважень і функцій учасників ринку електричної енергії;

відшкодуванням (компенсаціями), що застосовується у разі недотримання електропостачальником показників якості послуг, визначених договором про закупівлю, зокрема у разі виставлення невірної рахунка та / або несвоєчасного виставлення рахунка, в порядку, визначеному Регулятором;

повідомленням актуальної інформації щодо чинних тарифів, очікуваних змін цін та умов постачання електричної енергії;

організацією комерційного обліку електричної енергії та наданням даних комерційного обліку електричної енергії;

поданням звернень, претензій, скарг споживачем та порядком їх розгляду електропостачальником, методами ініціювання процедур вирішення спорів;

зобов'язаннями електропостачальника щодо надання споживачу інформації про захист прав споживачів, зокрема у розрахункових документах (рахунках);

визначенням прав та обов'язків електропостачальника і споживача;

іншими складовими залежно від специфіки та виду послуг, що надаються електропостачальником.

Дотримання електропостачальником встановлених законодавством вимог до процесу постачання електричної енергії є основою безпечного та безперебійного забезпечення споживача електроенергією. Тому **при визначенні кваліфікаційних критеріїв до учасників замовнику необхідно врахувати**, що спроможність майбутнього постачальника електричної енергії забезпечити безпечність, безперебійність та відповідність законодавству процесу постачання електричної енергії потребує наявності відповідного обладнання, достатньої матеріально-технічної бази та технологій, працівників відповідної кваліфікації і фінансової спроможності.

Визначення очікуваної вартості електричної енергії та її обґрунтування потребує від замовника розуміння складного процесу формування цін на ринку електричної енергії. Приклади обґрунтувань вже розміщено на порталі RADNUK.COM.UA в наступних публікаціях:

[«Як обґрунтувати закупівлю послуг з розподілу електричної енергії»](#);

«Як обґрунтувати закупівлю електричної енергії»;

«Як обґрунтувати закупівлю реактивної електричної енергії».

Ціна електричної енергії включає в себе декілька складових: закупівельну ціну товару, маржу постачальника, регульований тариф на послуги з передачі електричної енергії, регульований тариф на послуги з розподілу (за необхідності), податки та збори. При визначенні очікуваної вартості закупівлі замовникам необхідно враховувати постійну зміну ціни на електричну енергію, що обумовлюється економічними, законодавчими та іншими факторами.

Замовники знають, що занижена очікувана вартість закупівлі може призвести до відміни закупівлі у зв'язку з відсутністю учасників або відмовою переможця від постачання товару за визначеною ціною, а завищення вартості та проведення закупівлі за завищеними цінами — до уваги з боку контролюючих органів. Приклад рішення суду щодо завищення очікуваної вартості читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Завищення очікуваної вартості предмета закупівлі: правові наслідки для замовника»](#).

Звісно, замовник може самостійно вирішувати усі наведені проблемні питання та обходити всі підводні камені технічних вимог, кваліфікаційних критеріїв та очікуваної вартості закупівлі електричної енергії, але ми **радімо замовникам до оголошення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі скористатись можливістю отримати фахову консультацію учасників ринку електричної енергії**. Цей маневр надасть вам як мінімум чотири переваги:

представники фахових електропостачальних компаній нададуть замовнику рекомендації та інформацію, необхідні для проведення успішної закупівлі;

використання інструменту ринкових консультацій значно полегшить замовникам процес підготовки до закупівлі електричної енергії, допоможе уникнути суттєвих помилок при визначенні технічних, якісних характеристик предмета закупівлі, а також правильно визначити очікувану вартість і встановити кваліфікаційні критерії до учасників;

отримання комерційних пропозицій від електропостачальників щодо вартості електричної енергії дозволить замовнику визначити і документально обґрунтувати очікувану вартість закупівлі;

неврахування відповідних положень галузевого законодавства та законодавства у сфері публічних закупівель під час складання тендерної документації може призвести до зловживань з боку недобросовісних постачальників, подальшого припинення співпраці, переходу споживача до постачальника «останньої надії»,

інших негативних наслідків.

Як провести ринкові консультації з постачальниками електричної енергії

Метою ринкових консультацій з постачальниками електричної енергії є отримання замовником рекомендацій та інформації від постачальників електричної енергії про:

вимоги до процесу постачання електричної енергії та проєкту договору про закупівлю;

кваліфікаційні критерії до учасників;

ціноутворення на ринку електричної енергії.

Стаття 4 Закону надає можливість проведення консультацій з ринком двома шляхами:

надсилання запитань замовником та отримання відповідей від суб'єктів господарювання;

організація відкритих зустрічей з потенційними учасниками.

Примірна методика визначення очікуваної вартості предмета закупівлі, затверджена наказом Мінекономіки від 18.02.2020 № 275, зазначає, що *під час проведення ринкових консультацій замовники можуть направляти учасникам ринку повідомлення (анкети, запити, запрошення до обговорення тощо) з описом необхідних та бажаних вимог до предмета закупівлі, в яких, крім іншого, слід зазначати, що надсилання таких повідомлень (анкет, запитів, запрошень) не тягне за собою виникнення зобов'язань з боку замовника щодо надання переваг учасникам ринку, що брали участь у ринкових консультаціях.* Зацікавлені учасники ринку надсилають свої пропозиції із зазначенням можливих варіантів. Замовники опрацьовують та аналізують отримані пропозиції. За потреби замовники можуть організувати зустрічі з зацікавленими постачальниками / підрядниками для консультацій та обговорення.

Отримана замовниками під час ринкових консультацій інформація дозволить визначити оптимальні вимоги до предмета закупівлі з урахуванням актуальних пропозицій ринку та визначити обґрунтовану очікувану вартість.

Отже, консультації з ринком можуть проводитись у чотири етапи:

надсилання запитів з інформацією про предмет закупівлі. [Примірний запит для потенційних учасників —постачальників електричної енергії доступний для](#)

завантаження на порталі RADNUK.COM.UA в розділі [«Зразки документів»](#) — [«Електрична енергія»](#);

опрацювання та аналіз отриманої інформації;

якщо інформації, наданої у відповідях на запити, недостатньо для складання тендерної документації / оголошення про проведення спрощеної закупівлі, замовник може організувати зустріч із представниками ринку, надіславши зацікавленим постачальникам відповідні запрошення з переліком додаткових питань, які виникли в процесі розгляду відповідей. *Звертаю увагу замовників, що інформацію про організацію зустрічі необхідно довести до широкого кола потенційних учасників. Тому доцільно не лише надіслати запрошення, але й опублікувати відповідні оголошення на офіційному сайті замовника, сторінках у соціальних мережах, засобах масової інформації тощо;*

узагальнення отриманої інформації та складання тендерної документації / оголошення про проведення спрощеної закупівлі.

Після отримання відповідей замовник матиме можливість опрацювати та проаналізувати надану інформацію та в разі потреби запросити постачальників на відкриту зустріч, яка дасть можливість замовнику остаточно визначити оптимальні вимоги до предмета закупівлі з урахуванням актуальних пропозицій ринку, встановити об'єктивні кваліфікаційні критерії і визначити обґрунтовану очікувану вартість предмета закупівлі.

Висновок

Проведення ринкових консультацій із фаховими постачальниками електричної енергії стане запорукою проведення успішної закупівлі, за умови дотримання принципів недискримінації та прозорості, забезпечення неупередженого та рівного ставлення до учасників закупівлі незалежно від їх участі у ринкових консультаціях.

Також читайте на порталі RADNUK.COM.UA наступні публікації щодо теми електричної енергії:

[«Укладення додаткових угод на підвищення ціни до договору про закупівлю на постачання електричної енергії \(без розподілу\)»](#);

[«\(Перед\)дефолтний статус: практика АМКУ»](#);

[«Приклад формули розрахунку ціни електричної енергії у тендерній документації»](#).